

De have undertegnet som deres Ed og Forpligtelse i de forskjellige Forsamlinger, og af dem vil det fremgaae, hvad De ere her, og hvad De vare der. For Rigsraadet hedder Edsformularen: „Jeg lover og sværger ubrødeligt at holde Grundloven for Kongeriget Danmark og Hertugdømmet Slesvigs Fællesanliggender. Saasandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.“ Ja, gid De, mine Herrer, havde kunnet holde denne Ed! Gid De kunde have holdt den for Slesvigs og Danmarks Fællesanliggender, og gid De havde erkjendt, at i det Dieblik, De ikke kunde holde den, kunde De ikke være Andet for Danmark end Besvær og Fordærvelse! Her derimod lyder Formularen saaledes: „Jeg lover og sværger at holde Kongeriget Danmarks Grundlov. Saasandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.“ Hvad vil det sige at holde Kongeriget Danmarks Grundlov? Det vil ikke sige, at vi skulle opretholde hver Paragraph af den, eftersom der i denne Lov jo staaer, hvorledes den kan forandres, men det vil sige, at vi skulle paasee, at ingen Forandring skeer uden ad lovlig Vej, og at hvre Tvang af en hvilkensomhelst Art skal være udelukket fra den frie Raabslagning derom, men dette er ikke mere Tilfældet. Det Forslag, som i dette Dieblik foreligger, har Tvangens absolute Form, og saaledes er ogsaa hele den Stilling, hvori vi under nærværende Omstændigheder ere bleve bragte, tvingende for os. Ingen Rigsdagsmand kan efter min Overbeviisning holde denne Ed, naar han viger et eneste Skridt tilbage, naar han giver sit Munde til den mindste Forandring af Sunigrundloven, før det er afgjort, at det er os alene i Forening med Kongen, der afgjør, at den forandres, og at ingen fremmed Myndighed blander sig deri. Jeg kalder Rigsraadet en fremmed Myndighed, thi da det bestod i sin fulde Kraft ligeoverfor Monarchiet, Fællesstaten, havde det ikke nogen Magt til at gaae forud med at foretage Forandringer i Danmarks Riges Grundlov for Kongeriget alene, og ved at blive overvunden i Krigen, ved at blive lemlæstede og ved at miste disse 21,39, altsaa derved, at Tjenden har slaaet os og berøvet os vort Land, kan Rigsraadet ikke have faaet en Magt til at forandre Danmarks Ri-

ges Grundlov, som det ikke iforveien havde. Jeg beder Dem paany, mine Herrer, som her ere tilstede, at De ville erindre, hvem og hvad De ere her paa denne Plads. De ere intet Andet end Kongeriget Danmarks Folkethings Rigsdagsmænd, som skulle bevare Grundloven af 5te Juni, det vil sige bevare den fra at udbergaae Forandring, naar hvre Tvang — og det ikke af Tjendevold — har trængt igjennem og sagt: Det skal være saaledes; naar en anden Magt har stillet sig imellem den og Kongen for at forhandle denne Sag paa et mellemtiliggende Stadium. — Det, der her for os i dette Dieblik bliver at undersøge, er ikke alene det Net i den almindelige Betragtning af Rigets Tilstand og Statsmagtens og Statsæenhedens Krav — det er vistnok i sig selv fuldkommen berettiget og maa ogsaa ved enhver politisk Anklage komme i Betragtning —, men det, der her skyldes fra min Side, er at godtgjøre, at idetmindste jeg for min Part har havt Net til at betragte Lovligheden som ikke tilstedeværende. Det gjælder altsaa for mig om at forsøge at godtgjøre — hvad jeg haaber, jeg kan —, at det ikke har været en lovlig Fremfærd, da Rigsraadet blev opfordret til at udsføre og modtog af Regjeringen det Hverv at blande sig i Kongerigets Anliggender, og hovedsagelig — det er det, der her foreligger — at gjøre Forandring i Kongeriget Danmarks Forsatning for Kongeriget alene. Dengang Krigen havde overvundet den danske Stat, det danske Monarchi, fandt man det nødvendent at slutte en Fred, hvortil Rigsraadet gav sit Samtykke. Det gav ikke i Almindelighed sit Samtykke til at slutte Fred, men det gav sit Samtykke til at slutte en bestemt Fred med visse Clausuler, visse Betingelser. Enhver Betingelse i denne Fred er altsaa ikke alene en Lov udadtil, som Riget maa underkaste sig ligeoverfor fremmede Magter; dertil behøvedes ikke Rigsraadets Beslutning, thi de fremmede Magter spørge ikke, om Kongen har stoffet sig en Beslutning fra Rigsraadet eller ikke; de tage imod hans Underskrift af Freden, og dermed er den for dem god nok —, men den er tillige Lov for Landet, for det Indre. Beslutningen i Forbindelse med Kongens Underskrift paa Fredstractaten bethyder, at enhver Post i denne